

SESVanderHave: Jeden příběh k zamyšlení

Mezi předními světovými hráči ve šlechtění a produkci osiva cukrové řepy

Společnost SESVanderHave se specializuje na všechny aspekty výroby osiv cukrové řepy – od šlechtění nových odrůd až po výsledek v podobě obalovaného osiva modré barvy.

Společnost SESVanderHave vznikla v roce 2005 sloučením belgické šlechtitelské společnosti SES Europe s nizozemskou firmou DJ VanderHave. Tyto dvě společnosti měly za sebou téměř dvě stě let zkušeností se šlechtěním a produkcí osiva cukrové řepy. Od roku 2005 je SESVanderHave součástí skupiny Florimond Desprez, francouzského rodinného podniku zaměřujícího se na produkci osiv. Florimond Desprez má také dlouhou tradici, která sahá přes šest generací až do roku 1830. Takový je tedy, velmi stručně, příběh vzniku společnosti SESVanderHave, firmy 100% zaměřené na vývoj a produkci osiva cukrové řepy.

Sídlo SESVanderHave je v belgickém „hlavním městě cukru“ Tienen, kde má společnost také jeden ze svých tří technologicky nejvyspělejších provozů zpracovávajících osiva cukrové řepy. V roce 2016 SESVanderHave v tomto městě otevřela nové centrum výzkumu a vývoje, do kterého investovala 20 milionů

eur – SESVanderHave Innovation Center (SVIC). SVIC je nyní jedním z nejvyspělejších výzkumných center pro cukrovarnický průmysl. Je zde více než 13 000 čtverečních metrů skleníkových ploch a 2 000 čtverečních metrů laboratoří. Centrum SVIC nabízí prvotřídní skleníkovou technologii. Jsou zde jedny z nejnovativnějších laboratoří v oboru. Významná část této investice tak byla vyhrazena pro vyspělé výzkumné metody. Automatizace různých procesů umožňuje pracovat rychleji, nejenom díky inovativním biotechnologickým technikám. Centrum SVIC je také učebnicovým příkladem ekologicky zodpovědné firemní praxe. A to nejen díky využívání dešťové vody ze střech skleníků na zalévání rostlin, LED technologie k osvětlování a minimalizace dopadu skleníků na životní prostředí: řízené zatemnění pomáhá udržet světelný smog na naprostém minimu.

SESVanderHave prodává ročně zhruba jeden až jeden a půl milionu výsevních jednotek. Celkem dodává na trh přibližně 360 odrůd ve více než 50 zemích světa. Vývoj každé jednotlivé odrůdy je přizpůsoben potřebám konkrétních trhů.

Na světě jsou obrovské rozdíly v klimatických podmínkách, kvalitě půdy a také chorobách a škůdcích ohrožujících cukrovou řepu. V jednom místě se podmínky mohou v průběhu let měnit, například z důvodu klimatických změn nebo výskytu nových chorob. Z tohoto důvodu firma SESVanderHave investuje nemalé prostředky na udržování co nejširšího šlechtitelského genofondu, který je zdrojem genetické variability pro vývoj nových odrůd cukrové řepy.

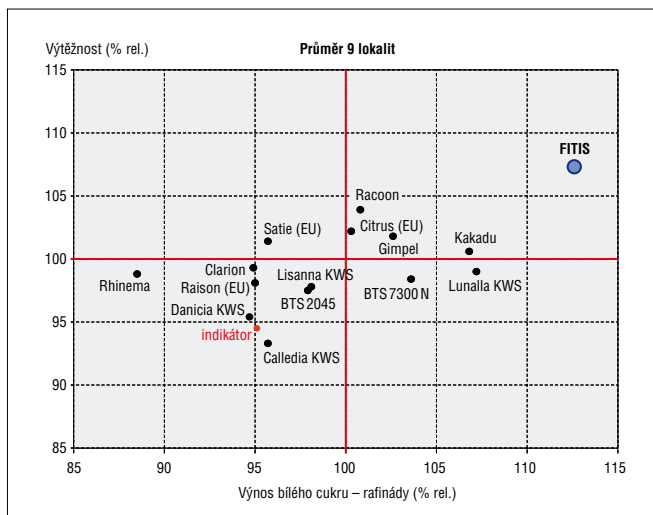
Proč na trhu aktivně podporovat významné zastoupení více šlechtitelů cukrové řepy?

Pěstitelé cukrové řepy a zejména cukrovarnický průmysl by měli na trhu aktivně podporovat existenci šlechtitelských firem s vlastním bohatým genofondem cukrové řepy. A nejedná se pouze o technologii **CONVISO® SMART**, kde v současné době mají své vlastní šlechtění s komerčními výstupy pouze dvě firmy na trhu s osivem cukrové řepy, ale i na poli odrůd určených pro klasickou herbicidní ochranu.

SVIC – výzkumné a vývojové centrum společnosti SESVanderHave v belgickém Tienen – „hlavním městě cukru“

V pokusech NIKIZ v roce 2021 dosáhla odrůda FITIS nejvyššího výnosu rafinády a nejvyšší výtěžnosti při napadení SBR

Jen pěstitelé na Moravě na základě zkušeností z roku 2021 zaselí v tomto roce odrůdu FITIS na ploše cca 2 200 ha

Odrůda **FITIS**, určená pro klasický systém herbicidní ochrany, je právě jedním z příkladů, u kterého se díky významně odlišné struktuře genofondu, z nejj se tvoří nové odrůdy cukrové řepy, podařilo firmě SESVanderHave v relativně velmi krátké době nalézt zatím nejlepší řešení pro pěstitelské oblasti s výskytem choroby cukrové řepy, které se říká „**syndrom nízké cukernatosti**“ (SBR). Firma SESVanderHave v předchozích letech provedla velmi robustní screening dostupné genetiky v podmínkách výskytu SBR a měla to štěstí, že mohla trhu nabídnout velmi zajímavé a rychlé řešení – odrůdu FITIS.

Například v Německu je syndrom nízké cukernatosti (SBR) v některých oblastech rozšířen do takové míry, že pěstování cukrové řepy přestávalo dávat ekonomický smysl. Z tohoto důvodu byly v roce 2020 založeny srovnávací pokusy odrůd odolných vůči SBR v rámci programu NIKIZ. Program NIKIZ je financován jako projekt EIP za účasti Evropské unie a německého Porýní – Falc. Vzhledem k velmi slibným výsledkům z prvního roku zkoušení pokusy pokračovaly i v roce 2021 – viz graf.

I po dvou letech zkoušení se FITIS potvrdil jako nejlepší dostupné řešení „syndromu nízké cukernatosti“ (SBR).

A jak to už ve šlechtění bývá, je to pouze výchozí bod pro další aktivní šlechtění cukrové řepy. Vzhledem k řadě restrikcí v oblasti účinných látek k ochraně rostlin se čím dál více nejen pěstitelé, ale i zpracovatelský průmysl ohlížejí na šlechtitele, aby přišli s řešením dalších aktuálních i budoucích výzev v pěstování cukrové řepy. Všichni šlechtitelé např. museli restartovat šlechtění k toleranci a rezistenci k virovým žloutenkám, ale pokračují i ve šlechtění ještě lepší odolnosti k listovým chorobám, hnilobám kořenů, lepší skladovatelnosti bulev na ukládkách, suchovzdornosti, technologické kvalitě atp. Vedle toho se neustále vyvíjí i technologie obalování osiva. I díky „správnému“ obalu osiva se firma SESVanderHave pravidelně umísťuje na předních příčkách při hodnocení polní vzházivosti osiva. A to zejména v podmínkách sucha.

A právě díky tomu, že výchozí genetická variabilita jednotlivých šlechtitelů je významně odlišná, se zvyšuje pravděpodobnost, že některý ze šlechtitelů bude moci nabídnout řešení budoucích výzev, které se při pěstování cukrové řepy objeví. Šlechtění této plodiny je velmi drahý běh na dlouhou trať s nejistým výsledkem.

Je proto žádoucí uchovat na trhu co nejvíce šlechtitelských firem. Jejich existence závisí na vás – pěstitelích a zpracovateli cukrové řepy! Nikdy nevíte, kdy je budete potřebovat.

Aktuální nabídka odrůd

SESVanderHave v současné době nabízí kompletní portfolio odrůd z vlastního šlechtění určených pro systém herbicidní ochrany Conviso® Smart, tedy včetně antinematodních odrůd. U odrůd pro klasický systém regulace plevelů začínají převažovat antinematodní odrůdy nové generace, které poskytují pěstitelům záruku nadprůměrných výnosů napříč jednotlivými ročníky.

Aktuální informace o odrůdách naleznete zde:

<https://www.sesvanderhave.com/cz/varieties>.

Podrobnosti k syndromu nízké cukernatosti (SBR) a odrůdě FITIS naleznete zde:

<https://www.sesvanderhave.com/cz/varieties#sbr>.

Podrobnosti k odrůdám určeným pro systém herbicidní ochrany CONVISO® SMART naleznete zde:

<https://www.sesvanderhave.com/cz/varieties#conviso-smart>.

Karel Říba